

HAUKKALAN SÄÄTIÖ
Y-tunnus 2545183-6
www.haukkalansaatio.com

Hallituksen sääntöjen mukainen TOIMINTAKERTOMUS v. 2015

SÄÄTIÖN TOIMINTA

Säätiön perustaminen

Haukkalan lastenpsykiatrisen hoitolaitoksen kannatusyhdistys ry pyysi toimintansa lakkauttamiseen liittyen patentti- ja rekisterihallitukselta lupaa perustaa Haukkalan säätiö –niminen säätiö 27.9.2012 allekirjoitetun säädekirjan mukaisesti sekä vahvistusta säätiölle hyväksytyille säännöille. Säädekirjassa kannatusyhdistys luovuttaa säätiön perustamis pääomaksi 25.000 euroa ja Haukkalan säätiön käyttörahastoon neljä asunto-osaketta sekä Keski-Suomen Osuuspankin ja Nordean tileillä olevat varat.

Patentti- ja rekisterihallitus antoi päätöksellään 23.10.2013 kannatusyhdistykselle luvan säätiön perustamiseen ja vahvisti säätiölle laaditut säännöt. Haukkalan lastenpsykiatrisen hoitolaitoksen kannatusyhdistys ry totesi viimeisessä vuosikokouksessaan 25.3.2013 (asia 7), että kannatusyhdistyksen sääntöjen kohdan 11 mukaisesti ”Yhdistyksen toiminnan lakatessa sen varat käytetään viimeisen kokouksen määräämällä tavalla lastenpsykiatrista hoitotoimintaa lähellä olevaan tarkoitukseen.” Vuosikokous totesi yksimielisesti Haukkalan säätiön perustamisen ja kannatusyhdistyksen omaisuuden sille luovuttamisen täyttävän sääntöjen 11. kohdan mukaisen ehdon.

Haukkalan säätiö on rekisteröity säätiörekisteriin 2.5.2013. Säätiön Y-tunnus on 2545183-6.

Haukkalan lastenpsykiatrisen hoitolaitoksen kannatusyhdistys ry:n hallituksen viimeinen vuosikokous (25.3.2013) nimesi Haukkalan säätiön sääntöjen 5 §:n mukaisesti säätiön hallituksen jäsenet säätiön ensimmäiseen hallitukseen, jonka toimikausi päättyy vuoden 2015 vuosikokouksen päättyessä. Ensimmäisen hallituksen jäseniksi valittiin suostumuksensa mukaisesti: Keskussairaalan ylilääkäri Reija Alen, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen johtaja Marja Heikkilä, Perhetutkimuskeskuksen johtaja professori Kimmo Jokinen, psykologian professori Jari-Erik Nurmi, professori Lea Pulkkinen, Jyväskylän ammattikorkeakoulun yliopettaja, dosentti Anna Rönkä, apulaiskaupunginjohtaja Pekka Utriainen ja Jyväskylän kaupungin perusturvapalvelujen kehittämisjohtaja Silja Ässämäki.

Haukkalan säätiön hallituksen puheenjohtajaksi valittiin vuosina 2013 ja 2014 Lea Pulkkinen ja varapuheenjohtajaksi Reija Alen.

Säätiön taloudenhoitajana on toiminut, säätiön hallituksen kokouksessa 20.5.2013 tarjouksen perusteella valittu Pluscom taloushallinto Oy:n johtaja Tuija Linnamo 1.6.2013 alkaen.

Säätiön sihteerinä on toiminut säätiön hallituksen kutsumana akatemia tutkija Minna Torppa 8.8.2013 lähtien.

Tilintarkastajina ovat toimineet Tilintarkastus Riuttanen Oy:n HTM-yhteisön vastuutarkastajat.

Hallinto vuonna 2015

Haukkalan säätiön vuosikokouksessa 24.3.2015 todettiin, että säätiön perustajan valitseman ensimmäisen hallituksen jäsenten toimikausi on päättynyt. Ensimmäisen hallituksen jäsenistä Pekka Utriainen ilmoitti, että hän ei ole käytettävissä uutta hallitusta valittaessa. Muut ensimmäisen hallituksen jäsenet olivat käytettävissä. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila ja toimialajohtaja Eino Leisimo. Tämä merkitsi hallituksen jäsenten määrän nostamista kahdeksasta yhdeksään. Sääntöjen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään kuusi ja enintään kymmenen jäsentä.

Hallituksen jäseniksi valittiin sääntöjen mukaiseksi kolmivuotiskaudeksi 2015 - 2018 seuraavat henkilöt:

Reija Alen, ylilääkäri, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (KOSKE)

Kimmo Jokinen, perhetutkimuksen professori, Jyväskylän yliopiston perhetutkimuskeskus
Tuomas Kurttila, lapsiasiavaltuutettu

Eino Leisimo, sivistyksen toimialajohtaja, Jyväskylän kaupunki

Jari-Erik Nurmi, psykologian professori, Jyväskylän yliopisto

Lea Pulkkinen, professori emerita, Jyväskylän yliopisto

Anna Rönkä, kasvatustieteen professori, Jyväskylän yliopisto

Silja Ässämäki, kehitysjohtaja, Jyväskylän kaupunki

Hallitus on pitänyt vuoden 2015 aikana 6 kokousta.

Toimintaa

Haukkalan säätiön tarkoituksena (2 §) on *edistää keskisuomalaiselta perustalta lasten ja nuorten hyvinvointia ja mielenterveyttä. Säätiö pyrkii tukemaan psykiatristen ja psykkis-sosiaalisten häiriöiden sekä syrjäytymisen tutkimusta, ennalta ehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta. Yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa säätiö pyrkii myös tukemaan koulutusta sekä kehittämis- ja julkaisutoimintaa kansallisesti ja kansainvälisesti sekä vahvistamaan sellaista yhdessä toimimisen kulttuuria, joka edistää lasten ja nuorten hyvinvointia.*

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan (3 §) toimialallaan *myöntämällä apurahoja tutkimusryhmille ja tutkijoille, tukemalla osaamisen kehittämistä ja koulutusta, tiedonvälitystä, julkaisutoimintaa ja kansainvälistä tutkimusyhteistyötä sekä tekemällä aloitteita ja esityksiä ja antamalla lausuntoja. Säätiö voi myös perustaa tutkimuslaitoksen ja palkata siihen tutkijoita ja tutkimuksen apuhenkilökuntaa tai rahoittaa heidän palkkaamistaan.*

Haukkalan säätiö on järjestänyt vuosittain asiantuntijafoorumin, johon se on kutsunut sääntöjen tarkoituksen suuntaisesti toimivia kumppaneita Keski-Suomesta. *Haukkalan säätiön asiantuntijafoorumissa I (2013) keskusteltiin siitä miten Keski-Suomessa voidaan vahvistaa sel-*

laista yhdessä toimimisen kulttuuria, joka edistää lasten ja nuorten hyvinvointia. Foorumin keskustelussa nousi vahvasti esiin toimintakentän pirstaloituminen ja tarve lasten ja nuorten hyvinvointia tukevien palveluiden kartoittamiseen.

Säätiön hallitus päätti rahoittaa selvityksen, jossa kartoitetaan lasten ja nuorten hyvinvointia tukevia palveluja Keski-Suomessa. Tämä on pohjana uudenlaisten yhteistyömuotojen tukemiselle ja säätiön toimintaohjelman laatimiselle. Selvitystyö aloitettiin v. 2014. Selvitystyötä käsiteltiin *Haukkalan säätiön asiantuntijaforumissa II* (2014).

Selvitystyö saatiin päätökseen vuoden 2015 aikana. Selvitystyön aloitti v. 2014 yhteiskuntatieteiden maisteri Elina Hallman ja sitä jatkoi v. 2015 yhteiskuntatieteiden maisteri Anu Karhinen-Soppi. Selvitystyö on julkaistu nimellä *Lasten ja perheiden palveluverkko Jyväskylässä* Haukkalan säätiön kotisivuilla elokuussa 2015. Selvitystyön valmistuminen julkistettiin Keski-suomalaisessa 24.8.2015.

Haukkalan säätiö päätti järjestää 25.9.2015 *seminaarin aiheesta Lapsen oikeus tulla kuuluksi*. Aiheen valinnan taustalla oli tieto siitä, että YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta vuodelta 1989, jonka Suomi on ratifioinut, sisältää velvoitteen, jota ei kaikin osin viranomaistoiminnassa noudateta. Tämä koskee lapsen näkemysten huomioon ottamista häntä itseään koskevissa asioissa (artikla 12). Tavoitteena oli synnyttää lapsen näkemysten huomioon ottamisesta keskustelua eri ammattiryhmien kesken ja vaikuttaa ammatillisen koulutuksen kehittämiseen niin, että siinä käsiteltäisiin lapsen oikeuksia mahdollisuuksien mukaan eri koulutusalojen yhteistyönä.

Seminaari herätti paljon mielenkiintoa. Siihen ilmoittautui 272 henkilöä, jotka olivat eri ammateissa toimivia henkilöitä sekä eri alojen opiskelijoita. Opiskelijoita oli yliopistosta, ammatikorkeakoulusta ja ammattiopistosta monilta opintoaloilta, yhteensä noin 150. Muu yleisö oli mm. yliopiston lehtoreita, tutkijoita, kaupungin työntekijöitä esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja sosiaalitoimen puolelta, lasten ja nuorten parissa työskentelevien yhteisöjen edustajia sekä projektityöntekijöitä erilaisissa lasten ja nuorten asioihin liittyvissä projekteissa.

Seminaarin pääpuhujaksi kutsuttiin professori *Maria Herzog*, joka on toiminut YK:n lapsen oikeuksien komitean jäsenenä ja jonka tehtävänä on ollut raportointi lapsen oikeuksien toteutumisesta Suomessa. Hän oli todennut siinä puutteita, muun muassa keinotekoisien ikärajojen käyttöä, monien myönteisten asioiden ohella. Professori Herzog nosti esitelmässään esiin lapsen keskeiset oikeudet Lapsen oikeuksien sopimuksessa: oikeus elämään ja kehitykseen, oikeus olla joutumatta diskriminoinnin kohteeksi, oikeus suojeluun väkivallalta, oikeus siihen, että lapsen paras otetaan ensisijaisesti huomioon, oikeus saada ohjausta vanhemmilta, oikeus siihen, että häntä kuunnellaan ja hänen mielipiteensä otetaan huomioon, oikeus ilmaista vapaasti itseään, oikeus osallistumiseen ja oikeus saada informaatiota. Osallistuminen eri muodoissaan kehittää lasta monipuolisesti.

Lapsen oikeuksien toteutumisesta Suomessa professori Herzog totesi puutteena keinotekoisien ikärajojen käytön lapsen kuulemisessa; ne tulisi poistaa. Hän huomautti siitä, että lapsen oikeudet koskevat myös erityistä tukea tarvitsevia lapsia sekä turvapaikan hakijoiden lapsia. Hän totesi lapsen kuulemisen vaativan lapsi-ystävällisyyttä ja herkkyyttä sekä hyviä menetelmiä. Niiden kehittämiseen ja käytön systemaattiseen kouluttamiseen eri ammattiryhmissä on panostettava. Myös julkisessa keskustelussa on lisättävä ihmisten tietoisuutta lasten oikeuksista.

Hänen esitelmänsä kommentoijiksi kutsuttiin edellinen lapsiasiavaltuutettu *Maria Kaisa Aula* ja nykyinen lapsiasiavaltuutettu *Tuomas Kurttila*. Lapsiasiavaltuutettujen yhtenä tehtävänä on seurata lapsen oikeuksien toteutumista, mikä nousi esiin myös Suomen lapsiasiavaltuutettujen kommenttipuheenvuoroissa. Niissä tuli esille muun muassa se, että lasten osallistumisen esteet liittyvät aikuisten kiireeseen, puuttuviin vuorovaikutustaitoihin lapsen kanssa, enakkokäsityksiin lapsista ja epäluuloon, että lapsen oikeuksien korostaminen vähentäisi aikuisten auktoriteettia tai siirtäisi vallan väärin käsiin. Lasten oikeuksien huomioonoton parantaminen vaatii ennen kaikkea lapsiystävällisen kulttuurin kehittämistä ja keskinäisen vuorovaikutuksen ja oppimisen arvostamista.

Muut seminaarin esitelmöijät edustivat eri toimialoja: oikeustieteitä, sosiaalityötä, lastenpsykiatriaa ja psykologiaa. He olivat: lapsioikeusjuristi *Suvianna Hakalehto-Wainio*, oikeustieteen apulaisprofessori Itä-Suomen yliopisto; erikoistutkija *Johanna Hietämäki*, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki; lastenpsykiatrian professori *Andre Sourander*, Turun yliopisto ja lastenpsykiatrian psykologi *Virpi Lahtiharju*, Helsingin yliopistollinen keskussairaala. Esityksissä analysoitiin muun muassa lapsen kuulluksi tuleminen tasojen päätöksen teossa, mikä voi vaihdella pelkästä kuulemisesta, lasten omien näkemysten esittämisen tukemiseen, päätöksentekoon osallistumiseen ja vallan ja vastuun jakamiseen päätöksenteosta. Pelkkä kuuleminen ei vielä takaa sitä, että lapsen näkemyksillä on merkitystä päätöksenteossa. Myös vanhempien suhtautuminen lapsen kuulemiseen ja osallistumiseen vaatii huomiota samoin kuin tarve vanhempien lapsitietoisuuden (lapsen tarpeiden huomioon ottamisen) lisäämiseen. Lapsen kuulemisen menetelmiä ovat muun muassa keskustelu, havainnointi leikissä ja toiminnassa, tunnepelien ja erilaisen muun tunnemateriaalin käyttö, lapsenomaisten väittämien kanssa työskentely, sadut, piirustukset ja sarjakuvat, videot, kirjeet, sähköpostit, puhelinsoitot ja valokuvat. Menetelmien käyttöön perehdyttäminen vaatii koulutusta.

Esitysten tallennus toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston Moniviestimen kanssa. Moniviestimessä olevat tallenteet on linkitetty Haukkalan säätiön kotisivuille. Seminaarin aikana esityksiä lähetettiin myös live-lähetyksenä.

Seminaarin avasi Jyväskylän yliopiston vararehtori *Helena Rasku-Puttonen*, joka myös johti paneelikeskustelua aiheesta: Miten ryhdytään edistämään lapsen oikeuksia koskevan moniammatillisen koulutuksen järjestämistä? Keskustelussa tuli esille muun muassa se, että lainsäädäntö ei riitä käytäntöjen muuttamiseksi. Lapsen oikeuksien toteuttamiseksi tarvitaan koulutusta. Tarvetta yhteiseen koulutukseen todettiin senkin vuoksi, että eri ammattiryhmien edustajille tulisi yhteinen näkemys lapsen oikeuksista ja yhteinen kieli lapsesta puhuttaessa. Ammatillista osaamista pitäisi arvioida ja kehittää.

Haukkalan säätiön asiantuntijafoorumissa III (25.11.2015) jatkettiin keskustelua seminaarin aihepiiristä kolmen herätekeskustelun pohjalta:

1. Miksi ei ole vielä useinkaan siirrytty puheista toimintaan (mikä estää?); mikä olisi seuraava konkreetti askel lapsen kuulemisessa oman työn kannalta?
2. Millä keinoin voidaan edistää luottamusta eri osapuolten – asiakkaat ja työntekijät, eri ammattikuntien työntekijät – kesken niin, että lapsen osallisuus ja kuulluksi tuleminen toteutuisi mahdollisimman hyvin? (Mitä hyvä käytäntöjä/kokemuksia jo nyt on?)
3. Miten pitäisi kunta-sote-valtio –kokonaisuudessa palvelujen uudistua niin, että ne tukisivat lasten pärjäämistä, perheiden voimavarojen vahvistumista ja lasten ja vanhempien kuulemistä ja parempaa kohtaamista?

Foorumeiden työskentelytapana on, että kukin hallituksen jäsenistä johtaa keskusteluryhmää. Monipuolisissa keskusteluissa nousi esille muun muassa tarve perhekeskuksiin palvelujen järjestämisessä, tarve yhteiseen lapsikäsityksen ja sen pohjalta yhteiseen kieleen lapsen asioiden käsittelyssä, mikä vähentäisi ennakkoluuloja toisia ammattiryhmiä kohtaan, ja tarve koulun merkityksen korostamiseen lapsen kehityksen ja kasvatuksen kannalta; se jää helposti sivuun sote-keskustelussa.

Haukkalan säätiön muu toiminta vuoden 2015 aikana sisälsi säätiön logon hyväksymisen ja keskustelun aloittamisen säätiön visiosta.

Puheenjohtaja on osallistunut the Alliance for Childhood European Network Groupin (<http://www.allianceforchildhood.eu/>) kevät- ja syyskokoukseen (2015) Brysselissä ja tuonut siellä esille Haukkalan säätiön toimintaa. Säätiö on Allianssin jäsen ja Lea Pulkkinen on valittu marraskuussa 2015 Allianssin hallituksen jäseneksi. Osallistuminen Allianssin toimintaan antaa virikkeitä ja kansainvälisiä yhteyksiä säätiön toiminnalle. Muun muassa professori Maria Herczogin saaminen seminaarin puhujaksi järjestyi näiden yhteyksien kautta. Allianssi julkaisee kirjasarjaa *Improving the Quality of Childhood in Europe*, jonka useimmat artikkelit pohjautuvat Allianssin järjestämiin, Euroopan Parlamenttitalossa pidettyihin esitelmätilaisuuksiin. Jyväskylästä esitelmän ovat pitäneet lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula, professori Heikki Lyytinen ja professori Lea Pulkkinen, ja heidän puheenvuoronsa on julkaistu tässä kirjasarjassa. Lea Pulkkinen on kirjasarjan toimituskunnan jäsen. Haukkalan säätiön hallituksen jäsenet voivat osallistua Parlamenttitalossa järjestettäviin, kuusi kertaa vuodessa järjestettäviin esitelmätilaisuuksiin mahdollisuuksiensa mukaan. Kutsut tilaisuuksiin tulevat sihteerin Minna Torpan kautta.

SÄÄTIÖN TALOUS

Haukkalan säätiö on Nordea Private Bankingin asiakas (Sijoitusneuvontasopimus/Hannu Saastamoinen) ja on tehnyt (v. 2013) Nordea Capital Private Corporate –sopimuksen 250 000 euron summalla. Profiiliksi valittiin ”maltillinen”. Sijoitus sisältää säädekirjan määräämän 25 000 euroa, joka täytyy säilyttää koskemattomana. Tilikauden aikana sijoitussumman lisättiin 20 000,00 euroa.

Pankkisuhde Keski-Suomen Osuuspankin kanssa on säilytetty sekä maksuliikennetilin että tuottotilin osalta. Taloudenhoitaja Tuija Linnamo on hoitanut yhteydet Haukkalan säätiön omistamien asuntojen vuokralaisiin.

Tilikauden aikana säätiön tuotot muodostuivat pääosin vuokratuloista. Näillä tuotoilla on katettu asuntojen ylläpitämisestä aiheutuvat kulut ja rahoitettu säätiön varsinaista toimintaa.

Säätiön kulut olivat vuonna 2015 yhteensä 23 840,03e ja tuotot olivat yhteensä 28 501,81e. Varsinaisen toiminnan suurimman kulut muodostuivat seminaarin järjestämisestä aiheutuneista kuluista. Kokonaisuudessaan säätiön tulos osoittaa 4 661,78 euroa ylijäämää.

Säätiön hallituksen jäsenille tai lähipiiriin tai heidän määräysvallassaan oleville ei ole annettu mitään säätiölain 5 luvun 2 pykälässä tarkoitettuja avustuksia tai muita taloudellisia etuisuuksia. Heille ei myöskään ole maksettu palkkaa tai palkkioita. Hallituksen puheenjohtajalle on maksettu matkakulukorvauksia toteutuneiden kulujen mukaisesti.